N°. 251. 1838.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk NIEUWS-BLAD,

Zondag en Maandag, 21 en 22 October.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Stad *BREDA*, gelezen rekwest van *Petrus van den Broek*, houdende verzoek om toestemming tot het oprigten eener *Slagterij*, in de huizinge staande en gelegen binnen deze stad in de Lange Brugstraat, wijk B, N°. 240.

Gelet op het Koninklijk besluit van 31 Januarij 1824 (Staatsblad N°. 19), aangaande de vergunning tot het oprigten van sommige fabrieken en trafieken, ten gevolge van beleide informatien de comodo et incom modo.

Brengen bij deze, het door *Petrus van den Broek*, gedane verzoek ter kennisse der Ingezetenen, inzonderheid van de bewoners der huizen staande naast de op te rigtene *Slagterij*, om, in geval iemand zou vermeenen zich daartegen te moeten verzetten, alsdan zijne redenen van bezwaar, *binnen veertien dagen* na dato, aan Burgemeesters en Wethouders *schriftelijk* in te leveren; zullende het daarvoor worden gehouden, dat van de toestemming is gebleken, wanneer te dezen aanzien het stilzwijgen wordt in acht genomen of de gegrondheid der bezwaren twijfelachtig mogt zijn.

En zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt

BREDA den 18den October 1838.

DE ROY, vt.

Ter ordonnancie van dezelven;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 18den October.

De koning en koningin der Belgen zijn uit Brussel alhier aangekomen.

— In de gewone briefwisseling dezer hoofdstad leest men:

» Laatstelijk werd het berigt gegeven, dat de londensche conferentie hare beraadslagingen voor eenige dagen geschorst had, omdat zij van het brusselsch kabinet eene mededeeling verwachtte, welke eene ontwikkeling bevatten moest van de bepalingen onder welke het belgisch gouvernement zou vermeenen dat de geschillen tusschen de beide landen bepaald behoorde beslecht te worden. In plaats van een uitgewerkte nota te zenden, heeft het belgisch kabinet zich vergenoegd met de heeren *Dumortier* en *Fallon*, in hoedanigheid van commissarissen, naar Londen af te vaardigen, ten einde door dezelve explicatien over het vraagstuk van de schuld te geven. De beide commissarissen hebben de inzigten van het belgisch gouvernement medegedeeld, die niet veel anders inhielden, dan hetgeen vervat is in het door den heer *Dumortier* te Brussel uitgegeven vlugschrift. Het schijnt dat de gevolmagtigden te Londen over deze behandeling van de zaak in het geheel niet voldaan zijn geweest, en de gegeven inlichtingen geweigerd hebben aan te nemen, maar eene nieuwe nota naar Brussel hebben gezonden, met de vraag aan het belgisch bewind, of dit deszelfs laatste woord was."

— Hetgeen tegenwoordig op de parijsche beurs plaats heeft, is geschikt, om het ministerie tot ernstig nadenken te brengen, zoo het niet weldra eene finantiele crisis wil zien komen, die zelfs de vastheid van den staat kan schokken. Men heeft vroeger de speculatie-woede op de industriele aandeelen zien vallen, die tot zulk eene hoogte steeg, dat de aandeelen geheel in minachting en te niet geraakten. Sedert drie maanden kan men zelfs niet meer de zoodanige plaatsen, die anders nog voor de beste werden gehouden. Weldra heeft de spoorweg-aandeelen hetzelfde miscrediet getroffen. Van het oogenblik af dat de kompagnieschap van den weg naar St. Germain slechts een dividend van 12,50 kon uitkeeren, op het tijdstip dat de opbrengst van den weg het grootste moest wezen, van dat oogenblik heeft de moedeloosheid zich van de houders van alle dergelijk soort van aandeelen meester gemaakt. Er zijn thans nog slechts twee spoorwegen overgebleven waarvan de aandeelen nog boven pari staan, 't welk echter ook dagelijks minder wordt: De weg van St. Germain, die in de beste dagen zijne aandeelen tot 1080 zag stijgen, werd gisteren slechts tegen 600 genoteerd, en de linkeroever van Versailles, die gisteren op 545 stond. De overige verliezen van 100 tot 200 van hun kapitaal.

» Men zegt dat de koning zelf dezer dagen over dezen staat van zaken zeer getroffen is geweest, en zijnen ministers aanbevolen heeft, om eenige maatregelen te nemen welke den moed der kompagnieschappen van ijzeren spoorwegen en derzelver aandeelhouders kunnen opbeuren. Ongelukkigerwijs valt er vóór de bijeenkomst van de kamers niets aan te doen. Naar men zegt heeft men eene verhooging des tariefs op het oog en zou men de aandeelhouders een intrest van 3 of 4 pCt. van hun kapitaal willen verzekeren. Maar reeds nu zou het gouvernement zijn voornemen daaromtrent moeten doen blijken, zoo men de geweldige daling, die de beurs dagelijks ontstelt, wil tegenhouden; anders weet men niet, hoe ver het met de gezegde aandeelen zal komen.

— Gisteren heeft de commissie, die naar de hoofdstad gekomen is, om de belangen der inlandsche suikerfabrieken voor te staan, bij den minister van finantien een gehoor gehad. De laatstgemelde erkende de regtmatigheid van hetgeen de commissie te berde bragt, maar merkte aan, dat ook de kolonien de zorg van het gouvernement hoog noodig hadden, en dat het deszelfs wensch was om beider belangen overeen te brengen. Als een middel tot opbeuring van de koloniale suiker sloeg de commissie voor, de bevordering van den weder-uitvoer, door het tegenwoordig teruggegeven wordend regt met 75 ten honderd te verminderen.

— De maarschalk *Soult*, door den koning zoo men zegt daartoe uitgenoodigd, wordt binnen kort te Parijs terugverwacht. Men spreekt ook op nieuw van de terugkeer des maarschalks *Valée* in Frankrijk, die, uithoofde van zijne hooge jaren, van het gouverneur-generaalschap in Afrika wenschte ontslagen te zijn. Eindelijk verhaalt men, dat onze tegenwoordige gezant in Zweden, *de Mornay*, den heer *de Montebello* in Zwitserland vervangen zou.

— Het geheel getal der ingeschreven kiezers in de 86 departementen van Frankrijk bedraagt 197,902. Zulks geeft voor elk departement, middelbaar, 2162 kiezers, en voor elk arrondissement 534; voor elke gemeente, eindelijk, vijf kiezers. Deze statistiek willen de voorstanders van de uitbreiding van het kiesregt als een argument, dat voor hun gevoelen moet pleiten, bijbrengen.

— Het gouvernement heeft gisteren door den telegraaf het berigt ontvangen van het vertrek des Prinsen *Lodewijk Bonaparte*, van Arenenburg.

— Uit Madrid wordt van den 11den dezer het volgende geschreven: » *Narvaez*, wiens gehoor bij de koningin zich door zijne ernstige betuigingen van toewijding aan hare zaak gekenmerkt heeft, zal weldra naar Valladolid vertrekken; in la Mancha heeft hij 7000 man onder de bevelen van *Nogueras* achtergelaten. De afdeeling, die hem naar Madrid gevolgd is, bestaat uit zeven bataillons infanterie, 6 eskadrons en eene batterij.

» De generaal *van Halen* heeft van het gouvernement de vergunning gekregen, om zijn' broeder *Jan van Halen*, met den titel van tweeden bevelhebber, tot zich te roepen. Deze belgische officier is over Frankrijk aangekomen. Het is onbegrijpelijk dat men tegenover *Cabrera*, een Arragonnier en die het land volkomen kent, vreemde officieren stelt, die geheel onkundig zijn in de eigenaardige moeijelijkheden welke het land oplevert. Daaraan is juist het ongeluk van *Pardinas* te wijten geweest, een rijk grondeigenaar, lid der cortes, gemeenzaam bekend in de salons van Madrid, stout, wel is waar, maar weinig ervaren in de topographische kennis van het land.

» *Cabrera*, zegt men, dat zich steeds in de omstreken van Saragossa ophoudt, onderscheppende de koeriers die van Frankrijk komen.

» De fransche gezant geeft heden een groot feestmaal aan den hertog *van Frias* en de leden van het korps diplomatiek."

— De binnenlandsche renten was wederom flaauw op de beurs van heden. De koers scheen gedrukt door de geweldige crisis die zich dagelijks meer in de spoorwegaandeelen openbaart. De notering was heden (18 October): 5 pCt. 109,50; 3 pCt. 81,10; Nap. r. 101,05; Sp. Ardoin 18¾; Rom. L. 103¾.

Nederlanden.

BREDA, den 20sten October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren heeft Z. Exc. de minister van finantiën, namens Z. M., de ontwerpen der finantiële wetten voor den jare 1839, bij eene aanspraak, aan de kamer voorgedragen. In den aanhef dier aanspraak zeide Zijne Exc., dat, na de staatkundige mededeeling welke, in het begin dezes jaar, aan de kamer gedaan was, hij gehoopt had, onder geheel nieuwe omstandigheden, te dezer vergadering te zullen verschijnen, en de uitwerkselen daarvan ook in de finantiële voordragten te doen kennen. Deze wenschen zijn echter nog niet vervuld, en er schijnt derhalve niet anders over te blijven dan in de dienst van 1839 op de tot hiertoe gebruikelijke wijze te voorzien, in afwachting van hetgeen de toekomst mogt baren.

Intusschen strekte het Zijne Exc., bij het voordragen van de daartoe leidende ontwerpen, tot eene groote voldoening. Van met

de vergadering, dankbaar het oog te kunnen slaan op 's lands inwendigen toestand, welke veroorlooft, ook onder zulke omstandigheden, op eene volkomene wijze de gewone staatsbehoeften te dekken, en het openbaar vertrouwen te handhaven, zonder meerder bezwaren aan de ingezetenen op te leggen; terwijl, over het algemeen, hunne bronnen van bestaan, uit handel, landbouw en nijverheid voorkomende, weldadig blijven vloeijen, en tot het dragen der gewone lasten de gewenschte middelen opleveren.

Tot de voordragt en ontwikkeling der drie aan te bieden ontwerpen overgaande, diende de minister, in de eerste plaats, in het ontwerp van wet, strekkende tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor den jare 1830, welke, voor het meerendeel der hoofdstukken, nagenoeg overeenstemt met die van het loopende dienstjaar. Het geheel der uitgaven voor 1839 wordt voorgesteld op eene som van *f* 44,249,264,44, zijnde *f* 437,780,86 minder dan in 1838. te weten:

I	Hoofd-,	Huis des Koning	*f* 1,425,000,00
II	»	De Secret. v. Staat en de Hooge Kollegien	» 534,100.00
III	»	Departement van Buitenlandsche Zaken.	» 797,600.00
VI	»	» » Justitie	» 1,477,000.00
V	«	» » Binnenlandsche Zaken.	» 3,049,850.00
VI	»	» voor de Zaken der Hervormde kerk enz.] . . .	» 1,373,500.00
VII	»	» voor de Zaken van de Roomsch Katholijke Eeredienst.	» 400,000.00
VIII	»	» » » Marine.	» 4,750,000.00
IX	»	» van Financien. A. Nationale schuld . . f 15,214.895.00. B. Kosten van het departement en verdere administratien; pensioenen. enz. - 4,133,479.44	» 11,348,374.44
X	»	» van Oorlog	» 11,000,000.00
XI	»	» » Kolonien	» 93,840,00
		Totaal	*f* 44,249,264.44

De uitgave voor elk hoofdstuk afzonderlijk nagaande, zeide de minister, onder anderen, dat het tweede hoofdstuk, de secretarie van Staat en de hooge kollegien, eene vermindering heeft ondergaan, ten gevolge van het overlijden van den kanselier der Militaire Willems-orde; dat, ten gevolge van de invoering der nieuwe nederlandsche wetgeving, het hoofdstuk van justitie eene vermeerdering van *f* 129,480 had ondervonden, welke het onvermijdelijk gevolg daarvan moest zijn; dat het hoofdstuk van binnenlandsche zaken met *f* 58,050 was vermeerderd, voortvloeijende uit de meerdere kosten der rivierwerken, de door de noodzakelijkheid ingeroepen verbetereringen in de gevangenissen, de bevordering van het lager en middelbaar onderwijs, en het herstel en de uitbreiding der schoollokalen; dat ook de uitgaven voor het departement der Hervormde kerk enz. met *f* 36,000 zijn vermeerderd, ten gevolge van de gebleken ongenoegzaamheid der uitgetrokken som voor kinder-, school- en akademie-gelden; dat de uitgaven van oorlog weder voor een bedrag van 11 millioenen worden voorgesteld, en dat die voor het departement van kolonien met *f* 4,504,14 nullen verhoogd worden.

Nopens het hoofdstuk van financien zeide Zijne Exc., dat, met opzigt tot de schuld, de zamenstelling gebleven is op den voet van het loopend jaar, en de gewone toelage aan het Amortisatie Syndicaat voor memorie is uitgetrokken, zoowel als de aflossing van de nieuwe schuld, op welke laatste schuld is afgetrokken het deel der renten, waarin, door het vestigen der schuld ten laste der Overzeesche Bezittingen, uit de middelen dier bezittingen wordt voorzien, en dienvolgens ook in de wet weder wordt opgenomen gelijke bepaling, als waardoor sedert 1837 dit ontwerp is vastgesteld. Voorts valt, met betrekking tot de kosten van het departement van financien en de administratie der middelen, op te merken, dat de Regering gemeend heeft, ten opzigte van de per cents gewijze bezoldigingen te moeten overgaan tot de eigenaardige inrigtingen, om die soort van uitgaven in mindering te brengen voor de ontvangsten, waarmede zij in een bepaald verband staan, zoodanig dat die bezoldigingen noodzakelijk met de mindere of meerdere ontvangsten moeten dalen of klimmen, en er niet gezegd kan worden eene wezenlijke opbrengst plaats te hebben, dan nadat die bezoldigingen van de ontvangsten zijn afgescheiden; welke veranderde inrigting van eenen aanmerkelijken invloed op dit gedeelte der begrooting geweest is, en dien ten gevolge met *f* 662,315 is verminderd.

In de tweede plaats biedt Z. Exc. een ontwerp aan, strekkende tot voorziening in de uitgaven, begrepen in de eerst voorgestelde wet. Er worden geene veranderingen voorgedragen, noch in het zamenstel der middelen, noch in het bedrag van de hoofdsom en opcenten, hetwelk alles op denzelfden voet als voor het loopende jaar wordt voorgesteld. Er zijn geene afdoende redenen voorgekomen tot het voor alsnog voorgedragen van wijzigingen, daar men zich voor elke overhaasting te dezen wachten moet, opdat elke onvoorzigtige verandering later geene nieuwe bezwaren voor de ingezetenen, of verliezen voor de schatkist, veroorzake. Intusschen worden de meermaal gemaakte aanmerkingen op sommige accijnsen, bijzonder op zout, suiker en gemaal, niet uit het oog verloren, en deze maken het onderwerp van een bepaald onderzoek uit.

Wat de opbrengst der middelen aangaat, omtrent eenige is die beneden de raming gebleven. Zijne Exc. hoopt echter, dat dit zal worden opgewogen door de algemeene vermeerdering van eenige regten, welke de bloei van verschillende takken van handel schijnt te beloven. Even als voor 1838, zal er ook voor 1839, uit de geldmiddelen der Overzeesche Bezittingen, eene uitkeering van *f* 1,200,000 ten behoeve van 's Lands schatkist worden verstrekt. Bovendien verschaffen de ruime opbrengsten des jaars 1837 de gelegenheid, om uit het overschot, hetwelk deze boven de raming hebben opgeleverd, datgeen aan te vullen wat alsdan nog aan de middelen van 1839 mogt ontbreken, ten welken einde er eene som van *f* 600,000 uit overschot wordt aangewezen, hetwelk, naar Zijne Exc. verzekerde, met alle gerustheid kon geschieden. Het kwam den Minister echter bedenkelijk voor, nu reeds geheel te beschikken over het overschot, dat het dienstjaar 1837 aanbood; een gedeelte daarvan zal gebezigd worden tot het goedmaken der suppletoire begrooting van 1838, welke gisteren aan de Kamer is voorgedragen. De middelen worden gezamenlijk geraamd op *f* 44,285,193,80, en zullen alzoo, naar verwachting, met *f* 35,929,36 de uitgaven overtreffen. Bij het tweede artikel van dit ontwerp worden de vereischte bepalingen voorgesteld, omtrent het bedrag der uitkeeringen van het Amortisatie-Sijndicaat voor afloopende betalingen over 1839, welke te zamen bedragen *f* 1,171,461, 08½ en *f* 102,935, 04 minder dan in 1838 beloopen.

Eindelijk heeft het derde ontwerp betrekking tot den inkoop en de aflossing van schuld over het jaar 1839, en stemt volmaakt overeen met de wet over hetzelfde onderwerp, voor het loopend jaar. Ook in 1839 zal het Amortisatie-Sijndicaat in den overgang van de uitgestelde tot de werkelijke schuld, alsmede in de aflossing van zijne schuldbekentenissen voorzien, zonder de gewone jaarlijksche dotatie van *f* 2,500,000 te erlangen, hetwelk, zegt de minister, voor de dienst nog uit aanwezige middelen zal kunnen gevonden worden.

Na de aanbieding dezer drie ontwerpen, verklaart de minister, dat zich voor het oogenblik hierbij de voordragten bepalen, die hij in last heeft aan de vergadering te onderwerpen, en die voorzeker een zeer belangrijk deel uitmaken der werkzaamheden van de sinds weinige dagen geopende zitting; doch zij zullen, voegt Z. Exc. er bij, geenszins de eenige zijn, welke, betrekkelijk het financiële beheer des lands, in deze zitting zullen worden aangeboden.

Z. Exc. noodigt de leden uit, alle ophelderingen, die zij ten aanzien der voorgedragen ontwerpen mogten verlangen, van hem te vragen, als bereid zijnde deze in allen deele aan hen te geven. Van zijne zijde zal hij daardoor naar vermogen bevorderen het gemeen overleg tusschen den Koning en de Staten-Generaal, waarvan de uitslag voorzeker niet twijfelachtig kan wezen, want de vaderlandsliefde van Hun Edel Mogenden waarborgt deze, terwijl Z. M. rekent op hunne opregte medewerking tot verligting van Hoogstdesselfs zorgen en ter gemeenschappelijke bevordering van het welzijn van den Staat. Tot dat einde behage het de Voorzienigheid haren ruimen zegen te willen schenken!

Vervolgens werd Z. Exc. door de daartoe [illegible] Commissie uitgeleid, en keerde de minister in plegtstatigen [illegible] 's Konings paleis terug.

De aangeboden ontwerpen zijn aan de afdeelingen verzonden en de vergadering is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— In het ontwerp van wet, tot vaststelling eener supletoire begrooting van staats-uitgaven voor den jare 1838, gisteren aan de Tweede Kamer aangeboden, wordt voorgesteld de begrooting voor het loopende jaar te vermeerderen met *f* 289,316, en alzoo te brengen op *f* 44,976,361, 30, en deze som te verdeelen als volgt: voor het departement van buitenlandsche zaken *f* 98,000, en voor dat van binnenlandsche zaken *f* 191,316. Deze vermeerdering van uitgaven over de dienst van 1838 zal worden goedgemaakt, uit hetgeen de opbrengst der middelen over 1837 meerder heeft bedragen, dan daarvoor is geraamd. De verhooging van het cijfer voor het departement van buitenlandsche zaken moet strekken tot goedmaking der kosten voor de buitengewone ambassade naar Londen, bij gelegenheid der krooning van H. M. de Koningin van Groot-Brittanje; voor de tijdelijke verplaatsing naar Milaan en Venetië van Zr. Ms. gezant te Weenen, bij gelegenheid der inhuldiging van Z. M. den Keizer van Oostenrijk, als koning van het Lombardisch-Venetiaansch Koningrijk; voor de kosten der commissie tot onderhandeling met Pruissen en andere Staten van het Duitsche tolverbond, en eindelijk voor het tractement van minister-resident bij het hof van Hanover, voor welke uitgaven niets op de begrooting voor 1838 is uitgetrokken. De verhooging daarentegen der begrooting van het departement van binnenlandsche zaken is noodzakelijk bevonden, om te voorzien in de uitgaven voor het herstellen van kribben op den Bovenrijn en het Bylandsche-kanaal, ten gevolge van storm en ijsgang in den afgeloopen winter; voor buitengewone steunsubsidie aan de calamiteuse polders in Zeeland, ten gevolge van den winter van 1836—1837, en welke de regering zich had voorgesteld geheel uit de begrooting van het jaar [illegible] te [illegible] doen, doch daarin is verhinderd geworden door de onvoorziene buitengewone schade, in den afgeloopen winter door storm en ijsgang aan die polders toegebragt, waardoor eene onvermijdelijke vermeerdering van *f* 117,145, 65 is noodzakelijk geworden, terwijl eindelijk voor de zeehavens en zeewerken in Overijssel de gevraagde verhooging moet strekken, voor herstellingen en vernieuwingen aan de groote keer- en uitwaterende sluis in den overlaat-dijk van Dronten, waarop vooraf niet is kunnen gerekend worden, en tot dekking van het te kort op de fondsen voor de werken aan de Vollenhovensche dijken, waarin van wege het Rijk moet worden voorzien.

Op de voorgedragene begrootings-wet van uitgaven komt het hoofdstuk van het departement van financien, eerste gedeelte, nationale schuld, voor een bedrag van *f* 15,214,895, als:

1°. *Oude schuld:*

Interessen van de werkelijke rentegevende schuld, à 2½ pCt. . . . . *f* 18,960,000
af: het gedeelte waarvan het Rijk eventueel zal kunnen worden ontlast. . . . . » 8,400,000

f 10,560,000

2°. Gewone toelage aan het Amort. Sijndic. . . Memorie

f 10,560,000

2°. *Nieuwe schuld:*

Interessen van de inschrijvingen het tweede grootboek der werkelijke rentegevende schuld, à 5 pCt., te weten volgens de wetten van 6 Januarij 1832, 22. Nov. 1832, 30. Dec. 1833, 28. April 1834, 15. Dec. 1834 en 18. April 1835, te zamen een kapitaal uitmakende van *f.* 187,257,900 over de twee halfjaren, verschijnende ult°. Maart en ult°. September 1839. . . . . *f* 9,862,895
af: de renten ten behoeve van de schatkist te voldoen van een kapitaal van *f* 140,000,000, tegen 4 ten honderd, volgens de wet van 24. April 1836, daargesteld ten laste van 's Rijks overzeesche bezittingen, over de twee halfjaren, verschijnende ult°. Maart en ult°. Maart 1839. » 5,600,000

f 4,262,895

2°. Aflossing der nieuwe schuld . . Memorie

3°. Interessen van de schatkistbiljetten, uitgegeven volgens de wet van 28. April 1834, van een kapitaal van *f* 9,800,000, in 4 pCt. verschijnende in 1839. . . . . » 392,000

f 4,654,895.

f 15,214,895

— Gisteren heeft de commissie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met het opstellen van een ontwerp van adres, in antwoord op de Troonrede, hare eerste bijeenkomst gehouden. Heden zal zij hare werkzaamheden voortzetten.

— Uit 's Hage verneemt men van gisteren, dat H. K. H. de Prinses *Sophia* zich vrij redelijk en beter dan de beide vorige dagen bevond. H. K. H. had verder geen koorts meer gehad.

— Met leedwezen verneemt men dat de generaal-majoor *Verveer*, die door de regering met de expeditie naar de kust van Guinea belast was, na in zijne zending volkomen geslaagd te zijn, op zijne terugreize naar het vaderland, den 22sten September jl., aan boord van Zr. Ms. oorlogs-korvet *de Amphitrite*, aan de landsziekte overleden is.

— Te Hellevoetsluis is den 17den binnengekomen Zr. Ms. transportschip *Merwede*, onder bevel van den luitenant ter zee der eerste klasse *Stort*, hetwelk mede deel heeft uitgemaakt van de expeditie naar de kust van Guinea onder bevel van den generaal-majoor *Verveer*. Voorts wordt bevestigd hetgeen wij reeds omtrent van den gewenschten uitslag dier expeditie mededeelden, terwijl nader gemeld wordt, dat al de troepen die tot dezelve behoorden in het behartigen hunner pligten hebben gewedijverd tot wreking van den hoon in het voorleden jaar aan de Nederlandsche wapenen gedaan. Voorts had men bij het voorgevallene de doorslaandste bewijzen ontvangen van de gehechtheid en getrouwheid der andere negerbevolkingen, aan de kust, zoo van degenen, die met het Nederlandsch gouvernement in een verbond van vriendschap staan, als van de daaraan onderworpen stammen. De Nederlandsche troepen hadden, ten gevolge van de mitgeslotene vijandelijkheden der Ashanti, veel geleden, doch was, zoo als door die geheele strand, een groot gedeelte met het partikulier schip *Rhoon en Pendrecht* reeds verder naar Java vertrokken.

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat de opbouw der nieuwe R. K. kerk (*Moses en Aäron*) met rasse schreden vooruitgaat, en dat geene kosten bespaard worden, om dit schoone gebouw tot een der sieraden van de hoofdstad te doen strekken. Onder anderen is besloten geworden om het dennenhout, uit hetwelk de zware binten in de kap der kerk, volgens het primitief bestek moeten zijn zamengesteld, door greenenhout te doen vervangen.

— Volgens een particulieren brief uit Leijden, zijn ll. zaturdag aldaar gearresteerd twee ambtenaren der stedelijke secretarij; *Bakker* en *Zon*, welke verdacht worden gehouden, in hunne betrekking, aanmerkelijke sommen aan de stadskas te hebben ontvreemd. Deze gebeurtenis heeft daar ter stede eenen diepen indruk gemaakt en aanleiding gegeven tot het maken van een spotprent.

— Van verschillende zijden ontvangt men ongunstige berigten nopens den landbouw. In de oostelijke provinciën van Pruissen, onder anderen, zijn het raapzaad en de gerst genoegzaam geheel mislukt. In Rusland is, volgens officiële berigten, in een aantal provinciën, de oogst door aanhoudende regens en storm niet kunnen binnen gehaald worden.

In de duitsche berigten van heden vindt men, onder anderen uit Berlijn van den 14den dezer vermeld, dat de aankomst van den keizer van Rusland met de keizerin en de drie grootvorstinnen te Reval, om van daar de reis naar Petersburg over land voort te zetten, zoo als men vermoedde, door een zwaren storm op de Oostzee veroorzaakt was, waardoor de stoomboot, op welke de leden der keizerlijke familie zich bevonden, naar de Zweedsche kust werd geslingerd en met moeite de haven van Reval had kunnen bereiken. Het in oogenschouw nemen door den keizer van de in de Oostzee verzamelde oorlogschepen was daardoor grootendeels ook mislukt. — Veel belangstelling had in de Pruissische hoofdstad het berigt verwekt, dat het geheele personeel der pruissische ambassade te Rome, aan welker hoofd thans de heer *von Buch* als zaakgelastigde staat, terug ontboden was en daardoor alle diplomatische betrekking tusschen Pruissen en den Roomschen Stoel was afgebroken. Ten einde de bemiddeling tusschen de pruissische bisschoppen en hun geestelijk opperhoofd te onderhouden, zou er nog wel een agentschap te Rome moeten bestaan, maar dit aan eenen particulieren persoon, zonder officieel karakter, worden opgedragen. Men geloofde te Berlijn ook, dat de Prins *Hendrik* van Pruissen, broeder des konings, die sedert verscheidene jaren te Rome woont, zich genoopt zou vinden, om zijn verblijf in die hoofdstad met dat te Napels of Florence te verwisselen. — De prins en Prinses van Denemarken zijn den 16den van Carlsruhe te Frankfort aangekomen. — De beijersche kroonprins is van zijn reis naar Berlijn te Munchen teruggekeerd; de hertog *van Leuchtenberg* zal, aan den anderen kant eerstdaags naar Petersburg reizen.

De berigten uit Londen tot den 17den dezer melden, dat de pruissische gezant en de belgische minister op het bureau van de buitenlandsche zaken gearbeid hadden.

— In bijna alle iersche graafschappen worden thans publieke vergaderingen gehouden, om het aantal der leden van de zoogenaamde voorloopige Maatschappij te vergrooten, wier hoofddoel is eene geheele afschaffing der tienden, of, bij mislukking dezer poging, de herroeping der acte van unie te bewerken.

— De nadere berigten wegens de schade, door den storm van laatstleden woensdag en donderdag te Liverpool en in de omstreken aangerigt, luiden zeer treurig. In de stad zijn verscheiden huizen ingestort en vele boomen uit den grond gerukt, terwijl op de kust een twintigtal schepen en sloepen verongelukt of zwaar beschadigd zijn.

Ook te Newcastle en in de omstreken heeft deze storm ontzettende schade veroorzaakt, en aan verscheiden menschen het leven gekost.

— Volgens de jongste berigten uit de Vereenigde Staten vallen de nieuwe verkiezingen voor het congres meestal ten voordeele van de whigspartij uit, waaruit sommige voorspelden dat de goede verstandhouding tusschen de Vereenigde Staten en Engeland op nieuw gevaar zou loopen.

— In Kanada schijnt men over het algemeen te vreden met het nieuw ontwerp van bestuur der engelsche bezittingen, doch zich te beklagen over de inschikkelijkheid, waarmede de regtbanken jegens de deelhebbers aan den jongsten opstand te werk gaan.

— In brieven uit Lissabon van den 9den wordt bevestigd, dat zeker Miguellistische chef *Baiôja* in de nabijheid van Beja in handen van de soldaten der koningin gevallen en terstond gefusilleerd was; de Miguellisten in Portugal vestigen steeds hunne hoop op de door hen verwachte komst van dom *Miguel*.

Na verscheidene portugesche steden bezocht te hebben, is prins *George* van Cambridge den 5den te Lissabon teruggekeerd, en den 6den naar Cadix en Gibraltar vertrokken.]

— Luidens de berigten van de Kaap de Goede Hoop worden de inwoners aan de grenzen nog zeer verontrust door de invallen van de kaffers.

— Den 16den waren te Londen genoteerd: 3 pCt. gecon. 94⅛; Ned. 2½ pCt. 55⅝, ⅞; 5 pCt. 100⅝, ¼, ⅜; Spanje 18⅛; Portugal 21¼; Bras. 79¼.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — De Leipziger herfst-miscatalogus ziet thans het licht, bevattende de werken, die sedert Paschen ll. voornamelijk in *Duitschland* nieuw verschenen of herdrukt zijn, zijnde omstreeks 3000 in getal. Onder de boekhandelhuizen die het meest getal artikelen hebben geleverd komen voor: Basse met 55 artikelen; Manz, in *Regensburg*, welk huis zich voornamelijk op de uitgave van schriften in den ultramontaanschen geest toelegt, eveneens met 55; Reimer, in *Berlijn*, 44; Voigt, in *Weimar*, 44; Hahn, in *Hanover*, 31; Baumgartner, 28; Cotta, 28; Brockhaus, 27. — De door zijne geographische en statistieke werken algemeen bekende ridder von Balbi, een geboren Venetianer, vóór drie jaren naar *Weenen* geroepen en met den titel van keizerlijken raad vereerd, heeft thans van den keizer van *Oostenrijk* de vergunning bekomen, om, tot herstelling van zijn zwak gezigt, naar zijne vaderstand terug te keeren, waar hij de laatste hand aan een groot statistiek werk over *Oostenrijk* zoude leggen. De roem van dezen man dagteekent van 1820, toen hij in Lissabon een statistiek werk uitgaf, waarvoor hem, ter verzameling zijner bouwstoffen, de rijks-archieven geopend werden. Door een werk over *Persie*, kwam hij later met den beroemden orientalist von Hammer te *Weenen* in aanraking, door wiens voorspraak hij vorst Metternich, hij den opgemelden titel met een jaargeld van 1500 fl. verkreeg, waarvoor de taak op hem rustte, om de door de autoriteiten aan hem gerigte vragen over statistiek en geographie te beantwoorden. Balbi is een man van 55 jaren, maar die nog geheel naar de wereld leeft.

Rusland. — Uit *Petersburg* wordt geschreven, dat de letterkundige Strojeff in het rijksarchief, binnen den tijd van zeven maanden, omstreeks 17,000 oude oorkonden gevonden en onderzocht heeft. De meeste dier stukken behooren tot de 17de, een groot deel tot de 16de eeuw en tusschen 300 en 400 tot de 15de eeuw; andere stukken werden niet gevonden. Vele dier stukken zijn oor-

spronkelijk, doch de meeste zijn echter copijen. In het jaar 181. werd het geheele archief door de Franschen in de grachten van het Kremlin geworpen, waardoor veel verloren ging en bedorven werd. — Door den vorst ENGALITSCHEFF werd dezer dagen aan de archeologische commissie een handschrift ten geschenke gezonden, bevattende eene historische beschrijving der gebeurtenissen van de geboorte van *Peter den groote* af tot het jaar 1700, alsmede de copij van een dagboek van de eerste reis diens monarchs buitenslands, door een persoon uit zijn gevolg geschreven.

AMERIKA. — Naar het voorbeeld hunner Europesche zusters, beginnen de vrouwen in *Amerika* zich met de letteren en wetenschappen bezig te houden: Te *Boston* verschijnen thans twee letterkundige tijdschriften, uitsluitend door vrouwen geschreven, te weten: *the litterary Courier*, die onder het toezigt staat van *Mistress* HALE, schrijfster van een bundel gedichten, en *the Tatler*, aan welks hoofd *Miss* WARE is, die een deel verhalen *the bower of taste* heeft uitgegeven. Te *Philadelphia* heeft zekere *Mistress* GELMERS verscheidene historische en wijsgeerige werken uitgegeven, welke van des schrijsters scherpzinnigheid en belezenheid in de europesche letterkunde getuigen. Te *Baltimore* heeft eene *Mistress* HORWOOD een uitvoerig dichtstuk, *de gelofte van Jephta*, uitgegeven en *Mistress* HAVILLY D'ALLAY verscheidene werken over den landbouw. Als zedekundige romanschrijfsters worden genoemd *Miss* A. ADAMS, *Mistress* CHILDERS en WACKY. Te *New-York* heeft eene dame, welke haren naam niet openbaar heeft willen doen kennen, bijeven over de oude wereld (*Lettres of the ancient world*) in 't licht gegeven. Zij geeft daarin een belangrijk verslag van hare opmerkingen op eenen door *Europa* gedaan reistogt.

NEDERLANDEN. — In den londenschen *Times* van den 16den vindt men een brief van den hoogleeraar ENCKE te *Berlijn*, uit *Berlijn* van den 3den October, kennisgevende dat hij zelf zijne komeet den 16den September gezien heeft. Hij geeft de regte opklimming en declinatie van 16 September tot 1 October. Op den 4den en 5den October was de regte opklimming in boog 4' 57' in de N. declinatie 1' 58'.

*** Heden overleed, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden, onze hartelijk geliefde Vader, de Heer ANTONIUS JOANNES SMITS, in leven Lid van den Raad dezer Stad, in den ouderdom van ruim 64 jaren.

BREDA, J. N. SMITS,
20. October 1838. J. W. L. SMITS.

VILLE DE BERG-OP-ZOOM. — THÉATRE FRANÇAIS.

(*Avec et sous la protection des autorités.*)

Les artistes sous la direction de Mr. ALEXANDRE, ex 1er comique des Théatres-Royaux de La Haye et d'Amsterdam, auront l'honneur de donner, *Lundi* 22 Octobre 1838, LES PREMIÈRES AMOURS ou LES SOUVENIRS D'ENFANCE, Vaudeville en 1 Acte, de M. *Scribe.* Suivi de LA SECONDE ANNÉE, ou A QUI LA FAUTE? Vaudeville en 1 Acte, de MM. *Scribe* et *Melesville.* Mr. DUMAS, ex-artiste de la Haye, remplira le rôle de *Denneville.* Mme VERSAINT, ex-artiste du Théatres des Arts de Paris, celui de *Caroline.* Entre la 1ere et la 2eme pièce CONCERTINO DE DE BÉRIOT, exécuté par M. MULHEIM, 1er Violon Solo d'Amsterdam. Le Spectacle sera terminé par M. JOVIAL, ou L'HUISSIER CHANSONNIER, Vaudeville en 2 Actes, de *Theaulon.*

On commencera à 6½ heures.

*** BREDA. — De Gezigtkundige GLAZEN-, en BRILLENSLIJPER *MAGNUS MORIS*, berigt het geëerde Publiek, dat hij alhier aanstaanden Maandag arriveren zal, in het Logement *den Gouden Leeuw*, en blijven tot Donderdag den 25. dezer, wie eenig belang stelt in het conserveren des Gezigts door eene goede BRIL, en iets benoodigd is van het vak van Gezigtkundige Instrumenten, worden verzocht bij tijds v. n. te laten ontbieden.

PUBLIEKE VERKOOPING.

De Militaire Adjunct-Intendant in de Vesting *Bergen-op-Zoom*, zal, op Woensdag den 24. October 1838, Publiek om contant geld Verkoopen: eene groote partij afgekeurde en versleten voorwerpen van NACHT-LEGERS, bestaande uit 3879 BEDLAKENS, eenige BEDKOETSEN, BEDZAKKEN, KUSSENZAKKEN en DEKENS, benevens eene aanzienlijke partij afval of stukken van BEDZAKKEN en LAKENS, de Goederen kunnen daags voor den Verkoop door een ieder gezien worden.

BERGEN-OP-ZOOM, den 12. October 1838.

De Militaire Adjunct-Intendant,
G. VAN GEEN.

STOOMBOOTEN
WILLEM DE EERSTE en KONINGIN DER NEDERLANDEN,
Varende in het Beurtveer tusschen NIJMEGEN en ROTTERDAM, vice versa.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen 's morgens ten 7 ure, en
Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* eene zeer geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar *'s Hage* te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure te *'s Hage* bij J. STAAS, op de Bierkade, zal afrijden eene DILIGENCE, ten einde voor het vertrek der STOOMBOOT te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT
PRINSES MARIANNE,
van MIDDELBURG naar ROTTERDAM;
October 1838.

Van MIDDELBURG.			Van ROTTERDAM.		
†Dingsdag 23,	's morg.	7 uur.	Woensdag 24,	's morg.	7½ uur.
Vrijdag 26,	»	5½ »	Zaturdag 27,	»	10 »
Zondag 28,	»	7 »	†Maandag 29,	»	10 »

NB. De overtogt op de met een † gemerkte Afvaartsdagen is, wegens Strooms-tegenstand, van langeren duur dan op de overige.

*** Bij BROESE & COMP, te *Breda*, zijn de volgende WERKEN over verschillende Wetenschappen verkrijgbaar:

Vignole (la) des ouvriers, des propriétaires et des artistes, avec les commentaires de d'Aviller. Paris, 1825. *f*
Vigny, (Alfred de) Œuvres. Chatterton. — Poëme. *f* 0,60.
Vinaigrier et du moutardier, (Manuel du) par M. Julia de Fontenelle. Paris, 1827. *f* 1,50.
Vitrification. (Récréations tirées de l'art de la) Brux., 1828.
Volney, les Ruines. *f* 1,10.
Voyages et aventures de M. Alfred Nicolas au royaume de Belgique, par Justin ***, 2 vol. *f* 2,80.
Waldor, (Mme) la Rue aux Ours. Bruxelles, 1837. *f* 1,25.
Walsch, Voyage en Suisse 2 vol. *f* 2,80.
Weiss, (de) Principes philosophiques, politiques et moraux, 2 vol. *f* 3,50.
——— Même Ouvrage, édition en un volume. Bruxelles, 1834. *f* 3,50.
Zoophile, (Manuel du) ou l'art d'élever et de soigner les animaux domestiques, par Mme Celnart. Paris, 1827.

Beijer, Handleiding tot den Nederl. Stijl. 1837. *f* 4,50.
——— Krijgskundige Aardrijksbeschrijving, 3 deelen, *f* 10,50.
Bell, (Benjamin) Verhandeling over de Waterbreuk, over de Vleeschbreuk of Kanker. Leiden, 1795. *f* 0,20.
Bilderdijk, Nieuwe Dichtschakering. *f* 1,00.
——— de Geuzen, 2 deelen, *f* 2,00.
——— Nederlandsche Spraakleer. 1826. *f* 3,00.
——— Vermaking. *f* 1,00.
——— Nieuwe Vermaking. *f* 1,00.
Boddaert, Levensschetsen [illegible] *f* 0,70.
Bomhoff, (D.) Hz. Nieuw Naauwkeurig Fransch en Fransch-Nederduitsch Woordenboek, 2 deelen. [illegible]
Brack, (F. de) Voorpostendienst der ligte kavallerie. Zaltbommel, 1834. *f* 1,50.
——— Handleiding tot de Rekenkunst, Meetkunst en Topographie, ten dienste van ond.-offic. en soldat. Maastr. *f* 1,50.
Brandt, (Stephan) Meetkundig Rekenboek voor de scholen. Groningen, 1829. *f* 2,40.
Bruijn, (de) Voorlezingen over de artillerie, 2 deelen. 1835. *f* 9,65.
Engelberts Gerrits en van Witsen Geysbeek, Schoonheden en merkwaardigheden uit de Nederlandsche Geschiedenis. 8 dln.
Hamelberg, Hoogduitsche Spraakkunst voor Nederlanders. *f* 2,00.
Helmers, Gedichten, 3 deeltjes. *f* 4,50.
——— Hollandsch natie. *f* 1,20.
Hoop, (Van der) Leiden Ontzet, 1574.
Immerseel jr., Gedichten, 2 deeltjes. *f* 2,00.
Jong, (de) Vaderlandsche mengelingen. *f* 1,0.
Kampen, (van) Geschiedenis van Griekenland, 6 deelen. *f* 20,00.
Klijn, Gedichten, Nieuwe Uitgave 1828, 2 deelen. *f* 3,00.
Krayenhof, Bijdragen tot de Vaderlandsche Geschiedenis, van de belangrijke jaren 1809 en 1810. Nijmegen, 1831. *f* 3,75.
——— Geschiedkundige beschouwing van den oorlog op het grondgebied der Bataafsche Republiek in 1799. Nijmegen, 1832. *f* 6,50.
Lemans, Handleiding tot het teekenen van Land-, Zee- en Hemelkaarten, naar het hoogduitsch van Mayers *f* 2,00.
Levensbeschrijving (Korte) van vermaarde mannen en vrouwen uit alle tijdvakken, 2 deelen *f* 3,00.
Lublink, Young's Nachtgedachten, 3 deelen. *f* 3,60.
Pasteur, Handboek voor den Ingenieur. 3 deelen.
Schenk, Nachtgedachten van Young. *f* 1,20.
Stoet, Poëzij. *f* 1,20.
Smits, Rottestroom. *f* 1,00.
Staatsblad, (Register op het) 1823—1831.
——— (Bijvoegsel op het) 1813—1821, *f* 4,00 ieder jaarg., 1816, 1817, 1820, 1821, *f* [illegible] ieder jaargang.
[illegible]
Strafvordering, (Wetboek van) [illegible]
Stuart, Vaderlandsche Historie, [illegible] deelen. *f* [illegible]
——— en Kuyper, de Mensch, 6 deelen. *f* 18,00.
Tell, (Willem) Zwitsersche Vertellingen. *f* 1,80.
Uilenbroek, Handschriften, 6 deelen. *f* 6,50.
Verdam, (G. J.) Gronden der toegepaste Werktuigkunst, 4 deelen (in 5 banden), benevens 1 deel inleiding, alles in halve banden, netjes ingebonden. *f* 20,50.
Wachler, Letterkunde in de middeleeuwen. *f* 1,00.
Warnsinck, de Godsdienst, dichtstuk, 1837. *f* 1,25.
——— Vertellingen, romancen. *f* 1,25.
Wood, (van der) Gedichten. *f* 1,00.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.